

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
ATHANASIOS RANTOS
esitatud 21. juunil 2022¹

Kohtuasi C-284/21 P

Euroopa Komisjon
versus

**Anthony Braesch,
Trinity Investments DAC,
Bybrook Capital Master Fund LP,
Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP,
Bybrook Capital Badminton Fund LP**

Apellatsioonkaebus – Riigiabi – Ümberkorraldusabi – Pangandussektor – Esialgse uurimise etapp – Otsus, millega tunnistatakse abi siseturuga kokkusobivaks – Vastuvõetavus – ELTL artikli 263 neljas lõik – Õigus esitada hagi – ELTL artikli 108 lõige 2 – Mõiste „asjasse puutuv isik“ – Määrus (EL) 2015/1589 – Artikli 1 punkt h – Mõiste „huvitatud pool“

Sissejuhatus

1. Komisjon palub oma apellatsioonkaebusega tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 24. veebruari 2021. aasta otsus kohtuasjas Braesch jt vs. komisjon,² millega Üldkohus tunnistas vastuvõetavaks hagi, milles paluti tühistada Euroopa Komisjoni poolt määruse (EL) 2015/1589³ artikli 4 lõike 3 alusel tehtud vastuväidete esitamata jätmise otsus, millega komisjon tunnistas esialgse uurimise etapi lõppjärgus ja Itaalia ametiasutuste pakutud kohustuste alusel riigiabi, mille Itaalia Vabariik andis Banca Monte dei Paschi di Siena (edaspidi „BMPS“), siseturuga kokkusobivaks⁴.

2. Käesolev kohtuasi annab Euroopa Kohtule võimaluse selgitada seda, millised on riigiabi suhtes vastuväidete esitamata jätmise otsuse peale esitatud hagi vastuvõetavuse tingimused ja täpsemalt seda, millistel tingimustel võib isikuid, kes ei ole kõnealuse meetme saaja konkurendid ja kes ei

¹ Algkeel: prantsuse.

² T-161/18, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:C:2021:102.

³ Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL] artikli 108 kohaldamiseks (ELT 2015, L 248, lk 9).

⁴ 4. juuli 2017. aasta otsus C(2017) 4690 (final), riigiabi SA.47677 (2017/N) kohta – Itaalia, Banca Monte dei Paschi di Siena uus abi ja muudetud ümberkorralduskava (edaspidi „vaidlusalune otsus“).

väida, et see meede mõjutab neid turul, pidada „asjasse puutuvateks isikuteks“ ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses või „huvitatud poolteks“ määruse 2015/1589⁵ artikli 1 punkti h tähenduses selleks, et tugineda hagi esitamise õigusele kõnealuse otsuse vastu.

Vaidluse taust

3. Esimese kohtuastme hagejatest on esimene hageja⁶ Floating Rate Equity-Linked Subordinated Hybrid-FRESH 2008 võlakirjade (edaspidi „FRESH-võlakirjad“) omanike esindaja ja teised hagejad⁷ on nende võlakirjade omanikud.

4. Need võlakirjad anti välja 2008. aastal järgmise tehingu raames:

- BMPS korraldas 950 miljoni euro suuruse kapitali suurendamise, mis oli reserveeritud J. P. Morgan Securities Ltd-le (edaspidi „JPM“), kes märkis BMPSi aktsiaid, st FRESH-aktsiaid, ja sõlmis BMPSiga kasutusvalduse lepingu, mille kohaselt jäi talle nende aktsiate omandiõigus, samas kui BMPSil oli õigus kasutusvaldusele, ning äriühingute vahetuslepingu (edaspidi „FRESH-lepingud“);
- JPM sai FRESH-aktsiate märkimiseks vajalikud vahendid Bank of New-York Mellonilt (Luksemburg), mida asendas Mitsubishi UFJ Investor Services & Banking SA (Luksemburg) (edaspidi „MUFJ“), kes emiteeris Luksemburgi õiguse alusel ühe miljardi euro väärtuses FRESH-võlakirju;
- JPMi ja MUFJi vahelise vahetuslepingu ning MUFJi ja FRESH-võlakirjade omanike vahelise usalduslepingu alusel,⁸ mille hagejad liigitavad FRESH-instrumentideks, lähevad JPMi poolt FRESH-lepingute alusel BMPSilt JPMile makstud tasud üle MUFJile ja seejärel kopongimaksena FRESH-võlakirjade omanikele.

⁵ Nagu ma selgitan, langeb Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt mõiste „asjasse puutuvad isikud“ ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses kokku mõistega „huvitatud pool“ määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h tähenduses (vt käesoleva ettepaneku 24. joonealune märkus). Käesolevas ettepanekus kasutan edaspidi, kui ei ole vaja neid kahte mõistet eristada, üldiselt mõistet „huvitatud pool või pooled“.

⁶ Anthony Braesch.

⁷ Trinity Investments DAC, Bybrook Capital Master Fund LP, Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP ja Bybrook Capital Badminton Fund LP.

⁸ Mõlema lepingu suhtes kohaldatakse Luksemburgi õigust.

5. Itaalia ametiasutused võtsid 2016. aastal vastu dekreetseaduse 237/2016,⁹ millega kehtestati likviidsustoetuse ja ennetava rekaptaliseerimise õigusraamistik,¹⁰ ning 2017. aastal teatasid nad komisjonile BMPSi rekaptaliseerimiseks antavast 5,4 miljardi euro suurusest abist (edaspidi „vaidlusalune abi“),¹¹ millega kaasnes ümberkorralduskava ja kohustused¹².

6. Ümberkorralduskavas nähti muu hulgas ette kulude jagamise meetmed, mille kohaselt omakapital, hübriidväärtpaberid ja allutatud võlaväärtpaberid aitaksid korvata BMPSi mis tahes kahjumit enne riigiabi andmist. Need meetmed hõlmasid FRESH-lepingute tühistamist.

7. Esialgse uurimise lõpus vastu võetud vaidlusaluses otsuses jõudis komisjon järeldusele, et vaidlusalune abi on ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b¹³ alusel siseturuga kokkusobiv, võttes eelkõige arvesse komisjoni teatist riigiabieskirjade kohaldamise kohta alates 1. augustist 2013 finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes („Pangandusteatis“)¹⁴ ja direktiivi 2014/59/EL¹⁵.

8. Seoses eelkõige vaidlusaluse abi kokkusobivusega pangandusteatisega, leidis komisjon muu hulgas, et aktsiate ja allutatud väärtpaberite omanike kulude jagamine oli piisav, kuna see piiras ümberkorralduskulud ja abisumma miinimumini vastavalt pangandusteatisel nõuetele¹⁶.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

9. Hagejad esitasid 5. märtsil 2018 Üldkohtu kantseleisse ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel hagi, milles taotlesid vaidlusaluse otsuse tühistamist.

⁹ 23. detsembri 2016. aasta dekreetseadus nr 237 „Kiireloomulised meetmed hoiuste kaitsmiseks krediidisektoris“ (decreto-legge n. 237 – Disposizioni urgenti per la tutela del risparmio nel settore creditizio, *GURI* nr 299, 23.12.2016), mis muudeti seaduseks ja mida muudeti 17. veebruari 2017. aasta muutmisseadusega (legge di conversione, *GURI* nr 43, 21.2.2017).

¹⁰ See Itaalia seadusandja sekkumine järgnes Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) 2016. aasta jooksul tehtud üleeuroopalisele stressitestile, milles tuvastati muu hulgas, et ebasoodsa stsenaariumi korral tekib BMPSil omakapitali puudujääk. Varem oli komisjon juba 2013. aastal heaks kiitnud Itaalia Vabariigi BMPSile antud ümberkorraldusabi, millega kaasnesid ümberkorralduskava ja kohustused, ning mille BMPS maksis 2015. aastal täielikult tagasi.

¹¹ See abi koosnes kahest abimeetmest BMPSi kasuks (edaspidi „kõnealused meetmed“). Esimene meede seisnes 15 miljardi euro suuruses likviidsustoetuses, mis anti riigigarantiidena kõrgema nõudeõiguse järguga võlgadele, ja teine meede seisnes 5,4 miljardi euro suuruses ennetava rekaptaliseerimise abis, millele on viidatud käesoleva ettepaneku punktis 5.

¹² See teade järgnes taotlusele saada erakorralist riiklikku rahalist toetust ennetava rekaptaliseerimise vormis vastavalt dekreetseadusele 237/2016, mille BMPS esitas pärast ebaõnnestunud katset kaasata uut erakapitali. Varem, samuti 2016. aasta jooksul, pärast Euroopa Keskpanga (EKP) avaldust, et BMPS on maksejõuline, oli komisjon ajutiselt heaks kiitnud 15 miljardi euro suuruse individuaalse likviidsustoetuse BMPSi kasuks, tuginedes Itaalia ametiasutuste pakutud kohustustele, kes kohustusid esitama ümberkorralduskava kahe kuu jooksul pärast tagatiste andmist, kui abi ei maksta tagasi sama aja jooksul.

¹³ Selles sättes on ette nähtud, et siseturuga kokkusobivaks võib pidada abi mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks.

¹⁴ ELT 2013, C 216, lk 1 („pangandusteatis“).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv, millega luuakse krediidiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT 2014, L 173, lk 190). Komisjon leidis sellega seoses, et abi andmise tingimused olid kooskõlas selle direktiivi artikli 32 lõike 4 punktis d ette nähtud erandiga.

¹⁶ Ülejäänud osas on komisjon kindlaks teinud, et ümberkorralduskava oli võimeline taastama BMPSi pikaajalise elujõulisuse ning sisaldas piisavaid kulude jagamise meetmeid ja piisavaid kaitsemeetmeid, et piirata põhjendamatu konkurentsimoonutusi. Ta märkis ka, et ümberkorralduskava rakendamise üle oli tagatud kohane järelevalve.

10. Hagi toetuseks esitasid hagejad viis väidet, millest viimases väideti, et rikutud on ELTL artikli 108 lõikeid 2 ja 3, määruse 2015/1589 artikli 4 lõikeid 3 ja 4 ning nende menetlusõigusi, kuna komisjon ei algatanud ametlikku uurimismenetlust, kuigi esinesid tõsised kahtlused vaidlusaluse abi osaks olevate kulude jagamise meetmete kokkusobivuses liidu õigusega¹⁷.

11. Komisjon esitas 16. mail 2018 Üldkohtu kantseleile eraldi dokumendiga Üldkohtu kodukorra artikli 130 alusel vastuvõetamatus vastuväite. Hagejad esitasid oma seisukohad selle vastuväite kohta 10. juulil 2018 ning poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu kirjalikele ja suulistele küsimustele kuulati ära 9. juuli 2020. aasta kohtuistungil.

12. Vaidlustatud kohtuotsuses jättis Üldkohus ilma sisulist otsust tegemata komisjoni vastuväite vastuvõetamatus kohta rahuldamata¹⁸. Olles selle kohtuotsuse punktides 35–41 leidnud, et apellandid on „asjasse puutuva isiku“ ja „huvitatud poole“ staatuses vastavalt ELTL artikli 108 lõike 2 ja määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h tähenduses, leidis Üldkohus, et neil on esiteks põhjendatud huvi hagi esitamiseks¹⁹ ja teiseks hagi esitamise õigus, kuna vaidlusalune otsus puudutab neid kui „asjasse puutuvaid isikuid“ ja „huvitatud pooli“ otseselt ja isiklikult²⁰.

Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

13. Komisjon palub oma apellatsioonkaebuses tühistada vaidlustatud kohtuotsus, teha ise otsus esimeses kohtuastmes esitatud hagi kohta, jättes hagi vastuvõetamatus tõttu läbi vaatamata, ja mõista kohtukulud välja esimese astme hagejatelt.

14. Esimese kohtuastme hagejad ja vastustajad apellatsioonimenetluses paluvad Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

15. Samuti vastasid pooled 7. aprillil 2022 toimunud kohtuistungil Euroopa Kohtu esitatud küsimustele.

Analüüs

16. Vaidlustatud kohtuotsuses leidis Üldkohus, et esimeses kohtuastmes hagejate hagi on vastuvõetav, kuna neil on ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel põhjendatud huvi ja kaebeõigus. Seoses konkreetsemalt kaebeõigusega, leidis Üldkohus, et esimeses astmes hagejatel on õigus nõuda vaidlusaluse otsuse tühistamist „huvitatud pooltena“ ja selleks, et tagada neile ELTL artikli 108 lõikest 2 ja määruse 2015/1589 artikli 6 lõikest 1 tulenevate menetlusõiguste kaitse.

17. Komisjon esitab oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks üheainsa väite, mille kohaselt Üldkohus kvalifitseeris hagejad esimeses kohtuastmes väärtalt „huvitatud poolteks“.

¹⁷ Neljast esimesest väitest esimene väide põhines Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2014. aasta määruse (EL) nr 806/2014, millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad ja ühtne menetlus krediitiasutuste ja teatavate investeerimisühingute kriisilahenduseks ühtse kriisilahenduskorra ja ühtse kriisilahendusfondi raames ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT 2014, L 225, lk 1), rikkumisel ja põhjenduse puudumisel, teine väide sellel, et komisjon nõudis õigusvastaselt FRESH lepingute tühistamist, kolmas väide sellel, et vaidlusalune otsus diskrimineeris FRESH-võlakirjade omanikke, ja neljas väide sellel, et komisjon rikkus FRESH-võlakirjade omanike omandiõigust, kui ta kiitis heaks kulude jagamise meetmete kohaldamise FRESH-instrumentide suhtes.

¹⁸ Tehes kohtuotsuse hagi vastuvõetavuse kohta, soovis Üldkohus selgelt anda oma otsusele põhimõttelise tähtsuse.

¹⁹ Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 43–55.

²⁰ Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 56–63.

18. Apellatsioonkaebuse analüüsimisel lähtun ma peamiselt poolte kasutatud kolmest osast koosnevast argumentatsioonist. Esmalt käsitlen „huvitatud poolte“ kaebeõiguse kontseptsiooni liidu riigiabi õiguses, seejärel uurin „huvitatud poolte“ mõiste kohaldamist vaidlustatud kohtuotsuses, mis on apellatsioonkaebuse ainsa väite ese, ja lõpuks käsitlen lühidalt komisjoni väidet, et menetlused liikmesriigi kohtutes ei ole vastustajate kaebeõiguse seisukohalt asjakohased.

„Huvitatud poole“ kaebeõigus riigiabi käsitlevas liidu õiguses ja Euroopa Kohtu praktikas

19. Esimesena tahaksin juhtida tähelepanu sellele, et ELTL artikli 108 lõikes 3 on sätestatud, et kui komisjon leiab, et abikava ei sobi siseturuga kokku, algatab ta viivitamata sama artikli lõikes 2 ette nähtud ametliku uurimismenetluse. Viimati nimetatud sätte kohaselt võtab komisjon selle menetluse lõpus vastu otsuse „pärast asjasse puutuvatelt isikutelt selgituste küsimist“.

20. Sellega seoses on määruse 2015/1589 artiklis 4 sätestatud abimeetmete esialgne uurimine, mille eesmärk on võimaldada komisjonil kujundada esialgne arvamus kõnealuste meetmete riigiabi olemuse ja nende võimaliku kokkusobivuse kohta siseturuga. Selle artikli lõikes 3 on sätestatud, et kui komisjon leiab, et meetme siseturuga kokkusobivuse kohta ei ole ilmnenud mingeid kahtlusi, kuivõrd see jääb ELTL artikli 107 lõike 1 kohaldamisalasse, võtab ta vastu otsuse jätta vastuväited esitamata²¹.

21. Teisena tuleb sellise otsuse vastu esitatud hagi vastuvõetavuse kohta esiteks märkida, et ELTL artikli 263 neljandas lõigus on sätestatud, et iga füüsiline või juriidiline isik võib selle artikli esimeses ja teises lõigus sätestatud tingimustel esitada hagi temale adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava õigusakti vastu.

22. Teiseks puudutab Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt iga määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h tähenduses huvitatud poolt otseselt ja isiklikult vastuväidete esitamata jätmise otsus, mis on vastu võetud vastavalt kõnealuse määruse artikli 4 lõikele 3. ELTL artikli 108 lõikes 2 ja kõnealuse määruse artikli 6 lõikes 1 sätestatud menetluslike tagatiste saajate sellised tagatised saavad olla kindlustatud vaid siis, kui neil on võimalus vaidlustada selline otsus liidu kohtus²².

23. Seega, kuna käesolevas asjas on vaidlusalune otsus vastuväidete esitamata jätmise otsus ja hagejad on esimeses astmes viidanud oma menetlusõiguste rikkumisele,²³ siis piisab sellest, et nad tõendavad, et neil on huvitatud poole staatus, et neid saaks käsitada kaebeõiguslikena ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses.

²¹ Seevastu on määruse 2015/1589 artikli 4 lõikes 4 sätestatud, et kui komisjon leiab, et teatud meetme siseturuga kokkusobivuse kohta ilmnes kahtlusi, peab ta võtma vastu ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse. Määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt kutsutakse selles otsuses kõnealust liikmesriiki ja teisi huvitatud pooli üles esitama märkusi ette nähtud aja jooksul.

²² Vt selle kohta 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex (C-83/09 P, edaspidi „kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex“, EU:C:2011:341, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellega seoses on Euroopa Kohus selgitanud, et kui hageja palub tühistada vastuväidete esitamata jätmise otsuse, vaidlustab ta peamiselt asjaolu, et komisjoni poolt asjaomase abi suhtes tehtud otsus võeti vastu, ilma et komisjon oleks algatanud ametlikku uurimismenetlust, rikkudes sellega tema menetlusõigusi (vt selle kohta kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex, punkt 59). Seevastu kui hageja seab kahtluse alla abi hindamise otsuse põhjendatuse, ei ole ainuüksi asjaolu, et teda võib pidada asjasse puutuvaks isikuks ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses, hagi vastuvõetavaks tunnistamiseks piisav. Ta peab siis näitama, et tal on eriline staatus 15. juuli 1963. aasta kohtuotsuse Plaumann vs. komisjon (25/62, EU:C:1963:17) tähenduses, mille kohaselt saavad muud isikud peale otsuse adressaatide väita, et otsus puudutab neid isiklikult, ainult juhul, kui otsus mõjutab neid mingi neile omase tunnuse või neid iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis neid kõigist teistest isikutest eristab ning seega individualiseerib neid sarnaselt otsuse adressaadiga (vt selle kohta eelkõige 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus Ja zum Nürburgring vs. komisjon, C-647/19 P, EU:C:2021:666, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika). Kolmandate isikute hageide vastuvõetavuse kohta vastuväidete esitamata jätmise otsuse peale vt muu hulgas Nehl, H. P., „Direct Actions and Judicial Review before the Union Courts“, *State Aid Law of the European Union*, 2016, lk 419.

²³ Esimeses kohtuastmes esitatud hagi viiendas väites.

24. Kolmandana juhin tähelepanu sellele, et määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h kohaselt tuleb „huvitatud pooleks“ lugeda eelkõige mis tahes isik, ettevõtja või ettevõtjate ühendus, *kelle huve võib abi andmine mõjutada*, st eriti selle abi saaja, konkureerivad ettevõtjad ja ametiliidud²⁴. Seega on tegemist määratlemata adressaatide rühmaga²⁵. Lisaks sellele peab Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt selleks, et isikut, ettevõtjat või ettevõtjate ühendust saaks kvalifitseerida „huvitatud pooleks“, ta õiguslikult piisavalt tõendama, et abil võib olla tema enda või tema esindatavate isikute olukorrale konkreetne mõju²⁶.

25. Käesoleval juhul ei kuulu vastustajad määruse 2015/1589 artikli 1 punktis h sõnaselgelt nimetatud „huvitatud poolte“ hulka²⁷. Küsimus on seega selles, kas vaidlusalune abi võib nende olukorda konkreetset mõjutada.

26. Sellega seoses väidab komisjon, et Euroopa Kohus on aktsepteerinud huvitatud pooltena ainult neid hagejaid, kes tõendavad, et vaidlusalune riigiabi võis avaldada konkreetset „konkurentsiga seotud“ mõju nende olukorrale, samas kui vastustajad väidavad vastu, et kuigi hageja peab „huvitatud poole“ staatuse tõendamiseks näitama, et vaidlusalune meede avaldab tema olukorrale kahjulikku mõju, ei ole nõutav, et see mõju oleks seotud konkurentsiga.

27. Tuleb märkida, et Euroopa Kohus on korduvalt otsustanud, et konkreetne mõju hageja olukorrale *võib* tuleneda mõjust tema konkurentsipositsioonile, isegi kui puudub otsene konkurentsisuhe tema ja vaidlusalusest meetmest kasusaaja vahel, nagu see oli eelkõige komisjoni viidatud kohtuotsustes 3F vs. komisjon²⁸ ja komisjon vs. Kronoply ja Kronotex²⁹.

28. Täpsemalt, kohtuotsuses 3F vs. komisjon märkis Euroopa Kohus kõigepealt, et „ei ole välistatud, et töötajate ametiühingut saab lugeda „asjasse puutuvaks isikuks“ EÜ artikli 88 lõike 2 [nüüd ETL artikli 108 lõige 2] tähenduses, kui ta suudab tõendada, et abi andmisega võidi mõjutada tema enda või tema liikmete huve“ ning et „[a]metiühingul tuleb aga õiguslikult piisavalt tõendada, et abi andmisel võib olla konkreetne tagajärg tema või tema poolt esindatavate meresõitjate seisundile“,³⁰ täpsustamata hiljem seda „konkreetselt tagajärje“ mõistet. Kohaldades

²⁴ Täielikkuse huvides täpsustan, et määruse 2015/1589 artikli 1 punktis h määratletud mõiste „huvitatud pool“ on võetud mõiste „asjasse puutuvad isikud“ määratlusest ETL artikli 108 lõike 2 tähenduses, nagu see tuleneb Euroopa Kohtu praktikast (vt selle kohta 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus *Ja zum Nürburgring vs. komisjon*, C-647/19 P, EU:C:2021:666, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika). Vastavalt kohtupraktikale olid enne seda, kui jõustus nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrus (EÜ) nr 659/99, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT 1999, L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339) (määruse 2015/1589 eelkäija), „asjasse puutuvad isikud“ EMÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 2 (nüüd ETL artikli 108 lõige 2) tähenduses, kes võisid seega vastavalt EMÜ asutamislepingu artikli 173 neljandale lõigule (nüüd ETL artikli 263 neljas lõik) esitada tühistamishagi kui otseselt ja isiklikult puudutatud isikud, ettevõtjad või ühendused, kelle huve võib abi andmine mõjutada, st eelkõige ettevõtjad, kes konkureerivad kõnealuse abi saajatega, ja kutseorganisatsioonid (vt eelkõige 14. novembri 1984. aasta kohtuotsus *Intermills vs. komisjon*, 323/82, EU:C:1984:345, punkt 16, ja 2. aprilli 1998. aasta kohtuotsus *komisjon vs. Sytraval ja Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, punkt 41).

²⁵ Vt selle kohta 14. novembri 1984. aasta kohtuotsus *Intermills vs. komisjon* (323/82, EU:C:1984:345, punkt 16), ja kohtuotsus *komisjon vs. Kronoply ja Kronotex*, punkt 63.

²⁶ Vt selle kohta eelkõige 9. juuli 2009. aasta kohtuotsus 3F vs. komisjon (C-319/07 P, edaspidi „kohtuotsus 3F vs. komisjon“, EU:C:2009:435, punkt 33) ja kohtuotsus *komisjon vs. Kronoply ja Kronotex*, punkt 65.

²⁷ Selles sättes viidatakse „eriti“ nimetatud isikute kategooriatele, nimelt kõnealuse abi saajale, konkureerivatele ettevõtetele ja kutseühingutele.

²⁸ Selles kohtuasjas oli hageja töötajate ametiühing, kes pidas läbirääkimisi ettevõtete tööjõutarnete tingimuste üle ja väitis, et Taani rahvusvahelises laevaregistris registreeritud laevadel töötavate meremeeste toetamiseks mõeldud abimeetmed võivad mõjutada tema konkurentsipositsiooni teiste meremeeste ametiühingute suhtes, kelle liikmed olid nende meetmete kasusaajad.

²⁹ Selles kohtuasjas olid hagejad ettevõtjad, kes otsid abisaajaga sama toarainet, nimelt tööstuspuitu, ja kes väitsid, et abisaajale antud riigiabi võis mõjutada nende konkurentsipositsiooni tööstuspuidu turul.

³⁰ Kohtuotsus 3F vs. komisjon, punkt 33.

seejärel seda põhimõtet kõnealusele kohtuasjale, märkis Euroopa Kohus muu hulgas, et „apellant [peab] alati õiguslikult piisavalt tõendama, et abi andmine mõjutab ta huve; ta saab seda tõendada, kui ta näitab, et konkureerib realselt samal turul tegutsevate teiste ametiühingutega“³¹.

29. Kohtuotsuses komisjon vs. Kronoply ja Kronotex tuletas Euroopa Kohus kõigepealt meelde kohtuotsuse 3F vs. komisjon punktis 33 kehtestatud põhimõtet, mille kohaselt huvitatud pooleks kvalifitseerimiseks „peab asjaomane ettevõtja õiguslikult piisavalt tõendama, et abi võib konkreetsetl mõjutada tema seisundit“ ning kohaldas seejärel seda põhimõtet käesoleva olukorra suhtes, järeldades, et Üldkohus ei ole rikkunud õigusnormi, kui ta leidis, et hagejad on huvitatud pooled määruse nr 659/99 artikli 1 punkti h tähenduses (mis on asendatud määruse 2015/1589 artikli 1 punktiga h), mistõttu sisuliselt olid need hagejad tõendanud õiguslikult piisavalt konkurentsisuhte olemasolu ja vaidlustatud abi andmisest tulenevat võimalikku mõju nende positsioonile turul³².

30. Seega, kuigi nendest kahest kohtuotsusest nähtub, et mõju taotleja turupositsioonile on olenemata sellest, kas ta on väidetava riigiabi saaja otsene konkurent või mitte, *piisav* selleks, et viimane liigitataks „huvitatud pooleks“, ei saa neist järeldada, et see mõju on sellise liigitamise jaoks samuti *vajalik*.

31. Seda tõlgendust näib minu arust kinnitavat ka hiljutine 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus Ja zum Nürburgring vs. komisjon,³³ milles Euroopa Kohus lükkas kohtujuristi ettepanekul³⁴ sõnaselgelt tagasi komisjoni argumenti, et „huvitatud poole“ staatus eeldab konkurentsisuhte olemasolu, otsustades eelkõige, et asutus, kes ei ole abisaaja otsene konkurent, kvalifitseeritakse huvitatud pooleks, kui ta on tõendanud, et abi andmine võib tema huve mõjutada, mis eeldab selle tõendamist, et meetmel võivad olla „konkreetsed tagajärjed tema olukorrale“³⁵.

32. Kuigi sellest kohtupraktikast tuleneb, et „huvitatud poole“ staatus ei pea tingimata põhinema konkreetsete tagajärgede olemasolul taotleja olukorrale seoses konkurentsiga, vaid laiemate konkreetsete tagajärgede olemasolul tema olukorrale, on siiski vaja kindlaks teha selliste konkreetsete tagajärgede ulatus ja piirid.

33. Selleks ei saa minu arvates laiendada mõistet „huvitatud pool“ nii, et see hõlmab kõiki isikuid, kes võivad väita oma materiaalse olukorra halvenemist, võrreldes seda olukorda lihtsalt enne ja pärast vastuväidete esitamata jätmise otsust, ilma et see otsus või eelkõige riigiabi, mis selles

³¹ Kohtuotsus 3F vs. komisjon, punkt 59. Lisaks sellele ei ole kindel, et kohus viitas selles lõigus „konkurentsipositsioonile“ komisjoni osutatud tähenduses, st tegelikule konkurentsile siseturul ETL artikli 107 lõike 1 tähenduses.

³² Kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex, punktid 65–71.

³³ C-647/19, EU:C:2021:666.

³⁴ Vt kohtujurist Pitruzzella ettepanek kohtuasjas Ja zum Nürburgring vs. komisjon (C-647/19 P, EU:C:2021:347, punktid 30 ja 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

³⁵ Vt 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus Ja zum Nürburgring vs. komisjon (C-647/19 P, EU:C:2021:666, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika). Samuti ei tundu mulle, nagu komisjon väidab, et Euroopa Kohtu järeldus selles küsimuses oli tingitud asjaolust, et käesoleval juhul võib hagejaid pidada vaidlusaluse abi saaja potentsiaalseteks konkurentideks. Vastab nimelt tõele, et kõnealuses kohtuotsuses tuletas Euroopa Kohus meelde, nagu seda tegi ka Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses, et hageja oli ühing, mille eesmärk (üldhuvi) oli vastuolus abisaaja eesmärgiga (kasumi maksimeerimine). Minu arvates ei kavatsenud Euroopa Kohus oma hinnangu aluseks võtta võimalikku konkurentsiolekorda, vaid pigem põhjendada asjaolu, et abi andmine kõnealusele abisaajale võib „mõjutada“ apellandi ja tema liikmete huve (mitte tingimata majanduslikke huve, sest tegemist on üldhuvide eest seisva ühinguga) (nimetatud kohtuotsuse punktid 66 ja 67). Igal juhul sama kohtuotsuse punktis 57 (milles korratatakse kohtujurist Pitruzzella ettepaneku punkti 30 kohtuasjas Ja zum Nürburgring vs. komisjon, C-647/19 P, EU:C:2021:347) otsustas Euroopa Kohus, et „huvitatud pooleks“ võib kvalifitseerida ka sellise ettevõtja, kes ei ole vaidlusaluse abi saaja konkurent, ning et selleks tuleb tõendada, et meetmel võivad olla *konkreetsed tagajärjed tema olukorrale*, lisamata midagi sellele „konkreetsete tagajärgede“ mõistele. Samuti selgitab kohtujurist oma ettepaneku punktis 31, et „huvitatud poole“ staatus [ei eelda] tingimata, et on olemas konkurentsisuhe“, ning välistab Üldkohtu poolse õigusnormi rikkumise põhjusel, et ta kvalifitseeris apellandi huvitatud pooleks, kuigi ta oli enne märkinud, et apellant „ei tegutsenud ühelgi viisil kõnealustest meetmest mõjutatud turgudel“.

tunnistatakse kokkusobivaks, oleks selle olukorra põhjuseks, mis *de facto* tähendaks *actio popularis*'e kehtestamist. Seetõttu oleks mõistet „huvitatud pool“ määratledes asjakohane viidata konkreetsele huvile, nimelt huvile, mis on seotud riigiabi eeskirjade kohaldamisega ja mis puudutab seega riigiabi kokkusobivuse hindamiseks asjakohaseid elemente³⁶. Laiema lähenemisviisi kohaldamisega kaasneks minu arvates oht, et riigiabi eeskirjad suunatakse ümber teistele eesmärkidele.

34. Mulle tundub, et selline spetsiifiline abi andmise eeskirjade kohaldamisega seotud huvi võib esineda siis, kui hageja huve *mõjutab (või võib mõjutada) vaidlusaluse abi andmine*, st kui sellel abil, nagu komisjon selle vastuväidete esitamata jätmise otsuses on heaks kiitnud³⁷, võivad olla konkreetset tagajärjed tema olukorrale,³⁸ sõltumata mis tahes (tegelikust või potentsiaalsest) konkurentsisuhtest ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses abisaajaga või mis tahes konkurentsiga seotud mõjust³⁹.

35. Sellega seoses on minu arvates vajalik viidata hiljutisele Üldkohtu 15. septembri 2021. aasta kohtuotsusele CAPA jt vs. komisjon,⁴⁰ milles Üldkohus ei pidanud selliseid hagejaid, nagu kalurite ühistu ja kalandusettevõtjad või kalurite tööandjad, „huvitatud poolteks“, kes vaidlustasid vastuväidete esitamata jätmise otsuse, millega komisjon oli tunnistanud siseturuga kokkusobivaks projektid kuue Prantsusmaa avamere tuulepargi kohta, mis asuvad merepiirkondades, mida hagejatest kalurid kasutavad kalapüügiks.

36. Selles kohtuasjas rõhutasid hagejad, kes ei väitnud, et nad on konkurentsisuhetes kõnealuse abi saajatega, et vaidlusalusel abil võivad nende olukorrale olla konkreetset tagajärjed, eelkõige nende projektidega seotud piirkondades kavandatud laevaliikluse regulatiivsete piirangute ja nende projektide võimaliku negatiivse mõju tõttu merekeskkonnale ja kalavarudele⁴¹. Üldkohus leidis siiski, et hagejad ei ole tõendanud, et sellel abil võiks nende olukorra jaoks olla konkreetset tagajärjed, sest sisuliselt ei olnud kõnealuse abi andmise mehhanism seotud kõnealuste projektide väidetava mõjuga hagejatest kalurite tegevusele⁴².

37. Ilma et see mõjutaks minu ettepanekut selles kohtuasjas, milles on praegu käimas apellatsioonimenetlus,⁴³ näib mulle, et Üldkohtu otsus kõnealuses kohtuasjas kinnitab, et liidu kohtupraktika, mis küll nõustub sellega, et „huvitatud poole“ määratlemisel on võimalik lähtuda konkreetsetest tagajärgedest hageja olukorrale, ei võimalda praegusel ajal laiendada seda

³⁶ See asjaolu muudab pealegi kasulikuks info ja argumendid, mille see pool ametliku uurimismenetluse käigus tõenäoliselt esitab.

³⁷ See ei hõlma seega ainult kitsas tähenduses riigi abimeetmeid, vaid ka kõiki asjakohaseid elemente abi kokkusobivaks tunnistamisel.

³⁸ Vt selle kohta 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus Ja zum Nürburgring vs. komisjon (C-647/19 P, EU:C:2021:666, punkt 57).

³⁹ Euroopa Kohtu praktikas ei ole seda punkti tõepoolest selgitatud; minu arvates on võimalik nõustuda komisjoni tõlgendusega, mille kohaselt on riigiabi eeskirjadega taotletav eesmärk (mis õigustab komisjoni pädevust selles valdkonnas) sisuliselt konkurentsi kaitsmine ja „huvitatud poole“ staatus on üksnes ELTL artiklis 263 sätestatud otsese ja isikliku puudutatuse kriteeriumi konkreetne väljendus, seega on hageja seisundi hindamisel oluline ainult konkurentsiga seotud mõju. Siiski tähendaks selline tõlgendus minu arvates vastuväidete esitamata jätmise otsuse peale esitatud hagi vastuvõetavuse tingimuste liiga kitsast kohaldamist. Lisaks näib mulle, et kohtupraktikaga kehtestatud ja määruse 2015/1589 artikli 1 punktis h üle võetud *mõjutamise* mõiste sidumine *konkurentsimoju* olemasoluga tähendaks *de facto* mõju tõendamist konkurentsile ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses (isegi kui see toimub teisel turul kui see, mida väidetak riigiabi mõjutab), mis võib olenemata selle keerukusest minna kaugemale sellest, mis on vajalik (ja piisav) hagi vastuvõetavuse kontrollimiseks, ja mõjutada mingil määral hagi põhjendatuse hindamist (vähemalt väidetava abi mõju osas turule).

⁴⁰ T-777/19, EU:T:2021:588, apellatsioonimenetluses.

⁴¹ Vt 15. septembri 2021. aasta kohtuotsus CAPA jt vs. komisjon (T-777/19, EU:C:2021:588, punkt 53).

⁴² Vt 15. septembri 2021. aasta kohtuotsus CAPA jt vs. komisjon (T-777/19, EU:C:2021:588, punktid 97 ja 101). Üldkohtu arvates on hagejate viidatud mõju lahutamatu seotud ühel poolt energiavarude kasutamise poliitika raames riiklike ametiasutuste tehtud otsustega kõnealuste projektide elluviimise kohta asjaomastel aladel ning teiselt poolt avalikku mereruumi käsitlevate õigusnormide ja projektidele kohaldatavate tehniliste meetmetega.

⁴³ Kohtuasi C-742/21, CAPA jt vs. komisjon, milles mina olen määratud kohtujuristikks.

määratlust olukordadele, kus need tagajärjed ei ole otseselt seotud kõnealuse abiga – sealhulgas kõik seda kooskõla puudutavad asjakohased elemendid – ja seega ka otsusega mitte esitada selle abi suhtes vastuväiteid.

38. Kokkuvõttes tundub mulle, et „huvitatud poole“ staatus eeldab, et on tõendatud selle poole olukorrale konkreetset tagajärjed, mis on seotud riigiabi eeskirjade kohaldamisega ja täpsemalt riigiabi andmisega. Teisisõnu tundub mulle, et kui see abi, mis on heaks kiidetud vastuväidete esitamata jätmise otsusega, on hageja mõjutamise põhjuseks, võib teda nimetada „huvitatud pooleks“.

39. Minu arvates võib selle kohta olulisi viiteid leida vaidlustatud otsusest endast. Kui kõnealusest kohtupraktikast selgub, et komisjon on riigiabi kokkusobivuse hindamisel võtnud arvesse teatavate poolte huve või selle abi mõju teistele pooltele (mis on nii kohustuste puhul), aitab see asjaolu kaasa piiratud isikute ringi kindlaksmääramisele, kelle huve see otsus mõjutab⁴⁴.

Hagejate kui „huvitatud poole“ staatus esimeses kohtuastmes

40. Apellatsioonkaebuse ainsa väitega heidab komisjon Üldkohtule sisuliselt ette, et Üldkohus leidis, et apellantidel on ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel õigus esitada vaidlustatud otsuse peale hagi, kuna ta kvalifitseeris neid „huvitatud poolteks“ üksnes majandusliku kahju tõttu, mida nad väidetavalt FRESH-võlakirjade omanikena kandsid seoses kulude jagamise meetmetega, mida Itaalia Vabariik kohaldas BMPSi allutatud väärtpabereid omavate võlausaldajate suhtes. Üldkohus tõlgendas seega „huvitatud poole“ mõistet liiga laialt, hõlmates nii üksusi, kellele antav riigiabi võib avaldada mõju konkurentsile, kui ka üksusi, kes vaidlustavad selle abi muid aspekte, mis ei ole konkurentsiga seotud.

41. Vaidlustatud kohtuotsuses leidis Üldkohus, et vaidlustatud otsus puudutab hagejaid otseselt ja isiklikult, arvestades, et nad on „huvitatud pooled“⁴⁵ ning et nad on tuginenud oma menetlusõiguste rikkumisele⁴⁶. Sisuliselt, kvalifitseerimata hagejaid vaidlusaluse abi saaja tegelike või potentsiaalsete konkurentidena või märkimata, et vaidlustatud otsusel võisid olla konkreetset tagajärjed nende olukorrale „seoses konkurentsiga“, leidis Üldkohus, et abil võisid olla sellised tagajärjed, kuna Itaalia ametiasutuste kohustused ja eelkõige ümberkorralduskava, mis oli väidetava majandusliku kahju põhjuseks, moodustasid selle abi lahutamatu osa ja komisjon oli neid sellisena kokkusobivuse hindamise raames analüüsinud, ilma et tähtsust omaks see, et hagejad ei vaidlustanud nende meetmete kokkusobivust siseturuga kui sellist⁴⁷.

42. Käesoleva kohtuasja peamine raskus seisneb selles, et esimeses kohtuastmes ei mõjutanud hagejaid vaidlusalused meetmed, st likviidsustoetus ja BMPSi rekapitalizeerimine, vaid pigem kulude jagamise meetmed, mis on osa kohustustest, mille Itaalia ametiasutused on võtnud vaidlusaluse abi heakskiitmise eesmärgil ja millest need ametiasutused on teatanud ja mille komisjon on heaks kiitnud.

⁴⁴ Lisaks sellele ei kaasne minu arvates vaidlusaluses otsuses uuritud olukordade arvessevõtmisega abi kokkusobivuse hindamisel selle otsuse peale esitatud hagi vastuvõetavusele hinnangu andmisel ohtu, et see laiendaks mõjutatud isikute ringi selliselt, et tekiks *action popularis*.

⁴⁵ Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 63.

⁴⁶ Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 60–62.

⁴⁷ Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 40 ja 41.

43. Siiski tundub mulle, et käesoleva ettepaneku punktides 22–37 käsitletud kohtupraktika kontekstis ei ole Üldkohus rikkunud õigusnormi, leides, et nimetatud asjaolud on piisavad, et kvalifitseerida hagejad „huvitatud poolteks“.

44. Nimelt vastab kõigepealt tõe, et FRESH-lepingute tühistamine, millega kaasnes hagejate valduses olevate FRESH-võlakirjadega seotud kupongimaksete kaotamine, tulenes Itaalia ametiasutuste otsusest kavandada BMPSi ümberkorralduskava raames kõnealuse ettevõtja aktsionäride ja allutatud väärt-pabereid omavate võlausaldajate kulude jagamist. Samuti vastab tõe, nagu komisjon märgib, et hagejad ei vaidlusta põhimõtteliselt vaidlusaluste meetmete kokkusobivust siseturuga.

45. Kuid nagu Üldkohus märkis,⁴⁸ on kõnealused meetmed ja kohustused lahutamatud, kuna viimastest sõltub kokkusobivaks tunnistamine⁴⁹. Nimelt tuleneb pangandusteatis punktidest 41, 43 ja 44, et nõuetekohane kulude jagamine, millest selle teatise kohaselt riigiabi lubatavus sõltub, tähendab seda, et kõigepealt kaetakse kahjum omakapitalist ja põhimõtteliselt seejärel allutatud väärt-pabereid omavate võlausaldajate panustest⁵⁰.

46. Seetõttu ei saa asuda seisukohale, nagu komisjon seda teeb, et BMPSi ümberkorralduskava raames võetud kulude jagamise meetmed ei sõltunud riigiabist ja kujutasid endast Itaalia ametiasutuste vaba valikut. Tuletan nimelt meelde, et kulude jagamise meetmed olid vaidlusaluse abi lahutamatu osa, nagu Itaalia ametiasutused sellest teatasid ja komisjon heaks kiitis, ning et need mängisid olulist rolli nende meetmete siseturuga kokkusobivuse hindamisel⁵¹.

47. Seega, vastupidi komisjoni väidetele, ei tundu mulle, et kulude jagamise meetmed on pelgalt komisjoni heakskiidu „faktiline eeldus“, vaid pigem tingimus, mille komisjon kehtestas pangandusteatises, et teatatud abi oleks siseturuga kokkusobiv⁵².

48. Eelkõige seoses komisjoni väitega, et kõnealuse teatise kulude jagamist käsitlevate sätete järgimine oli piisav, kuid mitte vajalik selleks, et komisjon saaks tunnistada vaidlusaluse abi siseturuga kokkusobivaks, ning et liikmesriik võib jätta komisjonile esitamata kõnealuses teatise sätetatud kulude jagamise meetmed, kui tal on muid ideid, on raske ette kujutada, millised „muud ideed“ või „individuaalsed“ meetmed, millele nimetatud institutsioon viitab, võiksid asendada kulude jagamise põhiprintsiipi, mis mängib olulist rolli süsteemis, mis on kehtestatud sama teatise ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b kohaldamiseks, eriti käesoleva juhtumi asjaoludel, kus Itaalia ametiasutuste sekkumine BMPSi pankroti vältimiseks ja sellest tulenev vajadus komisjoni heakskiidu järele olid erakordselt kiireloomulised.

⁴⁸ Vt vaidlustatud kohtuotsus, punkt 40.

⁴⁹ Sellega seoses tuleks minu arvates tagasi lükata vastustajate tõlgendus, et neid mõjutas vaid see osa vaidlustatud otsusest, mis puudutas ümberkorralduskava. Selles otsuses ei teinud komisjon eraldi otsust ümberkorralduskava kohta, vaid tegi ainult otsuse vaidlusaluse abi kokkusobivuse kohta, nagu Itaalia ametiasutused sellest teatasid, võttes arvesse nende meetmete kõiki elemente, sealhulgas ümberkorralduskava ja kulude jagamise meetmeid selles kavas.

⁵⁰ Vt selle kohta ka 19. juuli 2016. aasta kohtuotsus Kotnik jt (C-526/14, EU:C:2016:570, punkt 42).

⁵¹ Vaidlustatud otsuse sõnastus (eelkõige punktid 101–110) võimaldab järeldada, et komisjon pidas vähemalt kulude jagamise meetmeid väga oluliseks, kui mitte otsustavaks, et tunnistada vaidlusalune abi kokkusobivaks. Lisaks sellele tekib küsimus, kas nende kulude jagamise meetmete mõju võimalik kontrollimine komisjonile teatatud abi kokkusobivuse hindamisel on pigem abi kokkusobivuse (sisulise) hindamise küsimus, mitte aga hagi vastuvõetavuse vältimatult pealiskaudsema hindamise küsimus.

⁵² Selles osas ei ole oluline, et vaidlustatud otsus ei olnud „tingimuslik otsus“ määruse 2015/1589 artikli 9 lõike 4 tähenduses ning et sellega ei kehtestatud ega muudetud ametlikult siduvaks kõnealuseid kohustusi.

49. Seejärel, nagu komisjon teise võimalusena märgib, vastab samuti tõele, et hagejatel endil ei ole FRESH-aktsiaid (mille on emiteerinud BMPS ja märkinud JPM) ja nad ei ole pooled FRESH-lepingutes (mis sõlmiti BMPSi ja JPMi vahel), mis tühistati kulude jagamise meetmete tulemusena, kuid neil on FRESH-võlakirjad (mille on emiteerinud MUFJ, et anda JPMile FRESH-aktsiate märkimiseks vajalikud vahendid).

50. Kuid nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses leidis, tekitas FRESH-instrumentide aluseks olevate erinevate lepinguliste sidemete vastastikust sõltuvust silmas pidades FRESH-lepingute tühistamine esimeses kohtuastmes hagejatele tõenäoliselt majanduslikku kahju, kuna FRESH-võlakirjadega seotud kupongimaksud jäid saamata, mistõttu vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisel olid tõenäoliselt konkreetset tagajärjed nende olukorrale. Seega tundub mulle, et vaidlusalune abi, millest Itaalia ametiasutused on teatanud ja mis on vaidlusaluse otsusega tunnistatud siseturuga kokkusobivaks, on hagejatele kahjulik, kui võtta arvesse kohustusi, mille Itaalia ametiasutused on selle kokkusobivuse tunnistamise eesmärgil võtnud⁵³.

51. Lõpuks olen seisukohal, et 26. märtsi 2014. aasta määrus Adorasio jt vs. komisjon⁵⁴ ja 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus BPC Lux 2 jt vs. komisjon,⁵⁵ millele komisjon tugineb, ei muuda seda hinnangut⁵⁶. Kohtumääruses Adorasio jt vs. komisjon otsustas Üldkohus, et panga riigistamise meetme raames sundvõõrandatud allutatud võlakirjade omanikel ei olnud põhjendatud huvi esitada hagi komisjoni otsuse peale mitte esitada vastuväiteid kahe abimeetme suhtes, millest teatati seoses kõnealuse riigistamisega;⁵⁷ tegemist on hinnanguga, mis ei ole asjakohane, et tõlgendada tingimust, mis erineb *kaebeõigusest*⁵⁸. Kohtuotsuses BPC Lux 2 jt vs. komisjon otsustas Üldkohus, et sellise panga allutatud võlakirjade omanikel, mille väärtus oli vähenenud selle panga kriisilahendusmenetluse algatamise tõttu, ei olnud õigust vaidlustada komisjoni otsust mitte esitada vastuväiteid selle kriisilahendusmenetluse raames teatud abimeetme suhtes⁵⁹. Selles otsuses leidis Üldkohus, et kõnealuste võlakirjade väärtuse vähenemine tulenes riiklike ametiasutuste otsusest alustada panga suhtes kriisilahendusmenetlust – millele selle panga majanduslikku seisundit arvestades ei olnud alternatiivi –, mitte aga vaidlusaluse abi andmisest, erinevalt käesolevast kohtuasjast, kus FRESH-lepingute tühistamine tuleneb kulude jagamise meetmetest, mis on teatatud ja heaks kiidetud vaidlusaluse abi lahutamatu osa.

⁵³ Vt eelkõige vaidlustatud kohtuotsus, punktid 37 ja 39.

⁵⁴ T-321/13, ei avaldata, EU:T:2014:175.

⁵⁵ T-812/14 P, ei avaldata, EU:T:2019:885.

⁵⁶ Lisaks sellele ei ole seda kohtuotsust ega ka seda kohtumäärust edasi kaevatud.

⁵⁷ Tuletan meelde, et käesolevas kohtuasjas ei korranud komisjon oma apellatsioonkaebuses väidet, et esimeses kohtuastmes hagejatel puudus põhjendatud huvi.

⁵⁸ Igal juhul näib mulle, et kohtuasi, mille kohta see kohtumäärus tehti, erineb oluliselt käesolevast kohtuasjast, kuna esimese astme hagejad, kes olid ühe panga allutatud võlakirjade omanikud, kaebasid, et need võlakirjad olid sundvõõrandatud seoses selle panga riigistamisega, mida Madalmaade Kuningriik rakendas samal ajal kahest sama panga kasuks võetud riigiabimeetmest teatamisega. Selles kohtuasjas leidis Üldkohus väga lühikese põhjendusega, et komisjon oli vaidlusaluse abi kokkusobivuse kontrollimisel võtnud arvesse üksnes sundvõõrandamist kui konteksti puudutavat asjaolu, mitte aga nende meetmete kokkusobivuse tingimust (26. märtsi 2014. aasta kohtumäärus Adorasio jt vs. komisjon, T-321/13, ei avaldata, EU:T:2014:175, punkt 25). Lisaks sellele, kuigi Üldkohus leidis, nagu komisjon väidab, et hagejatel puudus ka hagi esitamise õigus, kuna hagejate ja kõnealuse abi saaja vahel puudus konkurentsisuhe (vt 26. märtsi 2014. aasta kohtumäärus Adorasio jt vs. komisjon, T-321/13, ei avaldata, EU:T:2014:175, punktid 44–48), siis tegi ta seda seoses samade hagejate selle argumendi hindamise raames, et mõned neist olid ka abisaajate konkurendid (vt 26. märtsi 2014. aasta kohtumäärus Adorasio jt vs. komisjon, T-321/13, ei avaldata, EU:T:2014:175, punkt 37).

⁵⁹ Täpsemalt, kõnealuse kriisilahendusmenetluse käigus loodi ajutine krediitdiasutus („sildasutus“), millele anti üle panga usaldusväärne äritegevus, kusjuures sildasutusele üle kantud varade ja kohustustega seotud kahjum jäeti „halba panka“, ning osana riiklike ametiasutuste poolt komisjonile esitatud kohustustest nähti muu hulgas ette, et allutatud võlakirjade omanike vara ei kanta üle sildasutusele (vt 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus BPC Lux 2 jt vs. komisjon, T-812/14 RENV, ei avaldata, EU:T:2019:885, punktid 7–14).

52. Kokkuvõttes tundub mulle, et komisjon ei ole tõendanud, et Üldkohus oleks rikkunud õigusnormi, kui ta komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväidet tagasi lükates tunnistas hagi vastuvõetavaks.

Liikmesriigi kohtutes toimunud menetluste ebaolulisus vastustajate kaebeõiguse seisukohalt

53. Eraldi väidet esitamata väidab komisjon, et asjaolu, et vastustajad algatasid Luksemburgi kohtutes menetluse FRESH-lepingute lõpetamise vastu BMPSi poolt, ei anna neile õigust olla „huvitatud poolteks“ ega anna neile õigust vaidlustatud otsuse vaidlustamiseks. Need menetlused on asjakohased ainult selleks, et hinnata vastustajate põhjendatud huvi, mis erineb käesoleva apellatsioonkaebuse esemeks olevast kaebeõigust.

54. Sellega seoses piisab, kui märkida, et Üldkohus ei teinud sellest menetlusest mingeid järeldusi vastustajate kui huvitatud poolte staatuse kohta ELTL artikli 108 lõike 2 ja määruse 2015/1589 artikli 1 punkti h tähenduses.

55. Seega on see argument antud juhul ebaoluline ja seega ainetu.

Kohtukulud

56. Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

57. Kuna komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista komisjonilt.

Ettepanek

58. Eelnevate kaalutluste põhjal teen Euroopa Kohtule järgmise ettepaneku:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;
- jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja vastustajate kohtukulud.